

EBEVEYN TUTUMLARI

Sevgili velilerimiz, ebeveyn tutumları genel olarak çocuğun yetiştirilmesinde anne ve babanın başvurduğu **sözselsel ve fiziksel iletişimleri** kapsar. Benimsenen bu tutum ve davranışlar, birey psikolojisi üzerinde ciddi etkiler bırakmaktadır.

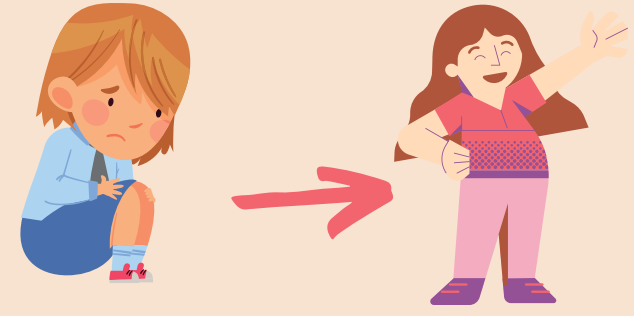
Sizlerin de bildiği gibi çocuk yetiştirmek hiç de kolay bir iş değildir. Büyük bir sabır, emek ve sevgi ister. Son dönemlerde öğrencilerimizin özellikle akademik konulardaki kaygı düzeylerinin artmasının temel sebeplerinden biri de ebeveyn tutumlarıdır. Bu broşürün amacı anne-baba olarak çocuklarınızın üzerindeki etkinizi daha iyi fark etmeniz ve onların gelişim sürecinde daha etkin daha verimli bir rol almanıza yardımcı olabilmektir.

Unutmayın ki!
Anne ve babası ile sağlıklı bir ilişki içerisinde olan bireylere bakıldığında genel olarak girişken, düşüncelerini özgürce ifade edebilen ve son derece özgüvenli oldukları görülmektedir.

Hepimizin ortak amacı çocuklarımızın ruhsal ve fiziksel olarak sağlıklı yetişmesidir. Bunda anne-baba tutumlarının etkisinin çok büyük olduğu kabul edilmektedir. Anne ve babanın çocuklarına karşı sergilediği davranışlar ve takındığı tutumlar, çocuğun karakter ve kişilik yapısını belirleyen en temel unsurlardır. Çocuk anne-baba tutumlarına bağlı olarak gelen geri bildirimleri taklit ederek davranış becerileri geliştirir. Yani pek çok davranışını sizlerden öğrenir ve aldığı tepkiye göre kendi davranışını,tutumlarını geliştirir.

Çocuklarınızla ilgili ideallerinizin,hayallerinizin olduğunu biliyoruz.Ancak bu hayalleri gerçekleştirmek için gösterdiğiniz tutumların çocuklarınızın davranışları üzerindeki etkilerini göz ardı etmemelisiniz. Çocuklarınız için hayal kurarken onların geleceğine tek başınıza yön vermeyin.**Çocuklarınız için çocuklarınızın istemediği geleceği planlamayın.**

Çocuk Ne Yaşarsa Onu Öğrenir

- Eğer bir çocuk sürekli eleştirilmişse, **Kınama ve ayıplamayı öğrenir.**
- Eğer bir çocuk alay edilip aşağılanmışsa, **Sıkılıp, utanmayı öğrenir.**
- Eğer bir çocuk sürekli utanç duygusuyla eğitilmişse, **Kendini suçlamayı öğrenir.**
- Eğer bir çocuk hoşgörü ile yetiştirilmişse, **Sabırlı olmayı öğrenir.**
- Eğer bir çocuk hakkına saygı gösterilerek büyütülmüşse, **Adil olmayı öğrenir.**
- Eğer bir çocuk kabul ve onay görmüşse, **Kendini sevmeyi öğrenir.**
- Eğer bir çocuk aile içinde dostluk, arkadaşlık görmüşse, **Bu dünyada mutlu olmayı öğrenir.**

Başlıca ebeveyn tutumları ve çocuklar üzerindeki etkileri şöyledir:

Baskıcı-Otoriter Ebeveyn Tutumu

- Otoriter ebeveynler, koydukları kurallara çocuklarının koşulsuz uymalarını ve itaat etmelerini beklerler.
- Çocuklar kurallara uymadıklarında ceza uygulanır
- Ebeveynler çocuklarıyla pek fazla görüş alverişinde bulunmazlar,
- **Ailede otoriter ya da baskıcı anne-baba var ise:**

Çocuklar çekingen, özgüvensiz, ürkek ve başkaları tarafından kolayca yönlendirilebilen bir karakter yapısına sahip olabilir.

Aşırı Hoşgörülü-İzin Verici Ebeveyn Tutumu

- Çocuk aileyi yönetir
- Her istediği yapılır
- İstemediği şeyler yapılmaz.
- Çocuk doyumsuzdur
- **Bu çocuklar; gelecekte bencil, kendilerini başkalarından üstün gören ve aşırı otoriter olabilirler.**

Koruyucu Ebeveyn Tutumu

- Çocuklarına gereğinden fazla ilgi ve özen gösterirler
- Çocukların sorumluluklarını üstlenirler
- Endişeli ve kontrolcü ebeveynlerdir
- Helikopter ebeveynliktir
- **Bu çocuklar ;özgüveni**

olmayan, karar verme sürecinde başkalarına bağımlı, korkak, çekingen ve yönlendirilmeye açık bir karaktere sahip olabilirler.

Mükemmelliyetçi Ebeveyn Tutumu

- Bu tip aileler, kendilerinin yaşayamadıklarını çocuklarına yaşatma arzusu içerisindedirler.
- Her şeyin en iyisini ister ve çocuğunun da mükemmel olmasını bekler
- Çocuğa kaldırabileceğinden fazlasını yüklerler
- Kurallara ters düşen hareketlerde bulunduğu, çocuğa verilen cezalar da katı ve sert olur
- **Bu çocuklarda esneklik görülmez. Onlar için bir şey ya siyahtır ya da beyazdır. Çocuk her işte en iyisi ve en üstünü olmak ister. Fakat her işte istediği seviyeyi yakalayamayınca hayal kırıklığına uğrar. Çocukta aşağılık duygusu gelişir. "Bu durumu aileme nasıl açıklarım?" düşüncesi çocuğu hiç rahat bırakmaz.**

PERFECT

İhmalkar-İlgisiz-Kayıtsız Ebeveyn Tutumu

- Anne-baba çocuğu dışlar ve yalnız bırakır
- Çocuğu ihmal eder hatta psikolojik bakımdan reddeder.
- Çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarından habersizdir.
- Nerede, ne yaptığıyla fazla ilgilenmez,
- Çocuğun varlığından rahatsız olduğundan, çocuğunu çevresinden mümkün olduğu kadar uzak tutmaya çalışır
- **Dışlanan, yalnız bırakılan**

çocukta saldırganlık eğilimleri gözlenebilir.

Çocuk büyüdükçe aile ile çatışmaları artacak, aileden intikam alma yollarını arayacaktır.

Yaşı ilerledikçe aileden uzaklaşacaktır.

Anne babanın ilgiye, bakıma muhtaç olduğu zamanlarda onların

yanında olmayacaktır. Çünkü kendisinin ilgiye sevgiye ihtiyacı olduğu zamanlarda anne baba tarafından bu ilgi ve sevgi ondan esirgenmiştir.

Tutarsız-Dengesiz Ebeveyn Tutumu

- Anne-baba arasında görüş ayrılığı olabilir
- Anne-babanın davranışları sürekli değişken olabilir
- Çocuğun yaptığı bir davranış kimi zaman hoş görülürken, kimi zaman aynı davranış yüzünden ceza alabilir ve çocuk bunu anlayamaz
- Kurallar da anlık konup anlık kalkmaktadır.
- Çocuk iyi ve kötü davranışın ne olduğunu tam olarak anlayamaz.
- **Bu çocuklar dengesiz**

olabilir,kendi içlerinde gelgitler yaşarlar, çatışmalara sahip olurlar, aileleriyle ilişkilerinde dengesiz davranışların ön plana çıkmasına, ahlaki ve karar verme sistemlerinin oluşmasında zorluk yaşayarak, dengesiz kişilik özelliklerine sahip olabilirler.

Ayrımcılık Yapan Ebeveyn Tutumu

- Anne-babanın veya doğrudan ikisinin yapacağı ayrımcılıktır
- Bazı çocuklar çok sevilmede, bazılarında baskı yapılmakta, bazıları istenmeyen çocuk olmakta, bazılarında ise daha çok hoşgörü gösterilmektedir.

- **Ayrımcılık yapan ebeveyn tutumu çocuklar üzerinde oldukça negatif bir etki bırakmaktadır. Bu, her iki çocuk için de geçerlidir. Yani birine olumlu, diğerine olumsuz etki söz konusu değildir. Bu tür çocuklar, kardeşlerine düşmanca duygular besleyebilirler.**

Demokratik Ebeveyn Tutumu

- Bu anne babalar çocuklarını her konuda destekler onlara güvendiklerini hissettirirler
- Aynı zamanda hayatın düzenini sağlayacak sınırlar koyarak onların hareketlerini kontrol ederler.
- Kuralların mantıklı açıklamasını yaparlar
- Çocuğun haklarını önemserler
- Çocuğun kendini ifade etmesine fırsat verirler.
- **Bu çocukların özgüvenleri**

tamdır ve sosyal ilişki kurarken sorun yaşamazlar, sorumluluk sahibi, sınırlarını bilen, aktif, katılımcı, hoşgörülü, empati gücü yüksek, insani değerleri gelişmiş ve mutludur

Lütfen ebeveyn olarak sahip olduğunuz tutumun çocuklarınız üzerindeki etkisini göz ardı etmeyin.Çocuklarınızın otoriter,umursamaz,ayrımcılık yapan,kıyaslayan,eleştiren,tutarsız davranan,cezalandıran,sürekli koruyan ya da en önemlisi demokratik görünümlü helikopter ebeveynlere değil sizlere ihtiyacı var.Desteğinizi doğru zamanda doğru düzeyde ve çocukların yararına olacak şekilde vermeye çalışın.

Son olarak:

Gördüğünüz gibi anne-baba tutumları, çocuklar üzerinde oldukça büyük bir etkiye sahiptir. Sizlere farklı tutumların ne gibi sonuçlara sebep olabileceğini açıklamaya çalıştık.Ayrıca şunu da bilmelisiniz ki ebeveynlerin çocuklarına karşı takındıkları tutumlar, onların ilerideki ebeveynliklerini de etkileyecektir.

Bu doğrultuda çocuğunuzla ilgili yaşadığınız farklı problemlerin sebeplerinden birinin de sizin tutumlarınızdan kaynaklanabileceğini söylemek yanlış olmaz. Eğer ki çocuğunuzda duygusal sorunlar ve davranış bozuklukları söz konusu ise bunun tedavisinin önemli bir kısmı da sizin anne- baba tutumlarınızı irdelemekten ve değiştirmekten geçeceğini bilmenizi isteriz.Tutumları değiştirmek kolay değildir ancak tek taraflı vereceğimiz destek bir noktaya kadar sorunların önüne geçecektir.Bu sebeple desteğinize ve daha iyi bir ebeveyn tutumu için çabanıza ihtiyacımız var.

**Okul Psikolojik
Danışmanı**